

Samtidig fortid: Caspar David Friedrichs maleri av en klosterruin et romantisk bilde av middelalderen, er av samme generasjon som Wagners opera.

FOTO: ERIK BERG

i snø, et romantisk bilde av middelalderen, laget samtidig med Wagners verk, og vi får et metablikk på historien.

Nasjonalismen i Lohengrin ble misbrukt av Hitler, men musikken er mer inderlig enn pompøs.

Regien følger tysk fortid akt for akt gjennom 1870-tallet og 1930-tallet frem til i dag, i et grep som ellers er blitt mer og mer vanlig på tyske scener. Når Lohengrin til sist må rykke ut med gralsfortellingen og røpe sin herkomst og sitt navn, heves vintermaleriet opp igjen på et tynt tøyflak, gjennomskuet som blott og bar kunstferdighet, og Ortrud

røsker det ned uten dikkedarer når Lohengrin melder pass.

De beste ideene i regien kaster nytt lys over forhistorien og stykkets aktualitet. Den effektive bryllupsmarsjen i tredje akt legges til en uhyggelig skog der Elsa og lillebroren Gottfried suggestivt leker blindebukk mellom stammene, før Elsa antastes av Telramund og guttungen bortføres av Ortrud, og brudemusikken antar nye betydninger.

Både Nietzsche og Thomas Mann skrev mye om de mange forhistoriene som spøker i kulissene i Wagners teater og deretter gjenfortelles på nytt, i nærmest psykoanalytiske bearbejdelser fra akt til akt. Dette er wagnersk drama på sitt beste, gjenfortalt slik det angivelig «var» – og dermed allerede endret til noe annet.

Inderlig og mytisk. Paradokset hos Wagner er at eventyret ender tragisk, mens det historiske dramaet munner ut i en tilstundende seier på slagmarken, og lite av dette utfordres av regien. Den nye føreren, småguttungen Gottfried, settes inn som maktløs hersker etter Lohengrin, men regien lar begge kvinnene overleve kalamitetene: Elsa forkommen og knekt, Ortrud hektisk agerende. Kongen (sunget med stor og litt monoton stemmekraft av Magne Fremmerlid) sitter slagen, i likhet med med sin herold (den like stemmekraftige Yngve Søberg), og folket har hengt fra seg svanekappene for godt og knyttet på seg sine blindfolds fra åpningen.

Nasjonalismen i *Lohengrin* ble misbrukt av Hitler, men musik-

ken er mer inderlig enn pompøs, og de mytiske og eksistensielle nivåene synes uuttømmelige. «Min entusiastiske ambivalens», for Wagner og alt hans vesen, ble Thomas Manns formel for en levelig holdning til dette livsverket som aldri slutter å provosere, tiltrekke, frastøte og fascinere.

Operakoret spiller en hovedrolle i *Lohengrin*, med seks- og åttestemmig sats, og aldri har jeg hørt det norske koret bedre enn her, mens trompetfanfarene smatret virkningsfullt fra losjene. Det eiendommelige er at Wagner ikke ville være komponist, men teatermann. Det største paradokset, som også bekrefte i denne oppsetningen, er at alt det andre, kulisser og regi, teater og scene, skifter og synker ned, mens musikken bare vokser.

Erling E. Guldbrandsen

“VÅREN KOMMER NÅ...”

Fredag 10. april
MAJORSTUEN & SVER

Lørdag 11. april
Nyproduksjon
ERLEND SKOMSVOLL

Søndag 12. april
ODD NORDSTOGA,
MARIT KARLBERG

Torsdag 23. april
Folk Conexions
PHILLIP HENRY AND
HANNAH MARTIN,
KNUT REIERSRUD

Fredag 08. mai
VALKYRIEN ALLSTARS
- 10 årsjubileum!

RIKSSCENEN
SCENE FOR FOLKEMUSIKK & FOLKEDANS
SCHOUH KULTURBYGGERI
Grünerløkka, OSLO